

Na tachtig jaar een nieuwe botter

Al zo'n tien à vijftien jaar geleden werd er in de gemeente Bunschoten over gepraat dat het toch wel geweldig zou zijn om een eigen botter te bezitten als historisch monument. Op speurtocht naar een oude Bunschoter botter vond men er een in Sliedrecht. Maar dat bleek een half onder water zittend wrak te zijn, nog slechts geschikt voor wat kachelblokken, maar niet voor restauratie. Omstreeks 1980 rezen gedachten aan een nieuw te bouwen botter, maar economisch „was er een grote blakte”. Met het aantrekken van de economie werden de contacten tussen het gemeentehuis, de botterwerf Nieuwboer, de provincie en het arbeidsbureau geleidelijk intensiever. Werken met behoud van uitkering leek geen geschikt uitgangspunt. Want die werkenden moeten intussen blijven solliciteren en dat geeft een gereede kans dat zij telkens na een paar maanden weg zijn – net als zij wat van het scheepsbouwersvak beginnen te leren.

Via het arbeidsbureau kwam er tenslotte een loonkostensubsidie van f 184.000,— voor de duur van het project, plus de kosten voor een oudere voorman en een begeleider voor acht uur per week. Toen de Gemeente Bunschoten zich garant stelde voor de ongedekte bouw- en exploitatiekosten, kon worden gestart. De bouw en exploitatie werden in handen gelegd van de Stichting Bunschoter Botter BU 210. (BU 209 was tot dan toe het laatste ooit uitgereikte nummer).

Bijna twee jaar geleden vond de kiellegging plaats op de werf van Zeger Nieuwboer aan de Oude Schans te Spakenburg. Deze werf dateert van 1750 en sinds 1829 zwaait de familie Nieuwboer er dissel en breeuwhamer: nu al de vijfde generatie! Maar nog altijd ligt er de klassieke botterhelling, waarop meestal wel een restauratieschip hoog boven de haven uit torent. Tachtig jaar geleden gleed hier voor het laatst een nieuwe visbotter te water.

Bij de bouw van de BU 210 werden geen tekeningen gebruikt, ook geen model, maar de nog altijd op de werf bewaarde bouwmallen die omstreeks 1840 door een van de voorvaderen Nieuwboer zijn gemaakt. In die mallen zijn de maten en de vorm van de hoofdverbanddelen vastgelegd; verder wordt de botter op het oog gebouwd „zo 't valt”. Thans is van de gelegenheid gebruik gemaakt om de bouw vast te leggen voor het nageslacht. Er is een bestek geschreven, er zijn te-

door financiële steun van Rijk, provincie, gemeente, een particuliere stichting, het Anjerfonds en de RABO-bank. Een niet-klassiek onderdeel is de door NEBIM geleverde Volvo-diesel, die in de trog werd geplaatst.

29 november 1986 werd de nieuwe botter tewater gelaten. Het was potdicht van de mist en bar koud. Maar desondanks was op de werf en op de kaden rond de haven een grote mensenmenigte samengestroomd. Heel Spakenburg was uitgelopen om dit mee te maken. De tewaterlating gebeurde op een signaal van de Commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht, jonkheer drs. P. A. C. Beelaerts van Blokland. Onder luid applaus gleed de BU 210 met een vaartje van de helling, door een paar van de bouwers bekwaam afgestopt met een rondtorn op de grote hellingbolder. Zeger Nieuwboer, die de supervisie over de gehele bouw had gehad, was een van de eersten om de vele mensen en instanties te bedanken, die de realisering van deze botter mogelijk hadden gemaakt.

Het was de bedoeling dat na deze plechtigheid de genodigden zich zouden inschepen op de „Kasteel Staverden” voor een vaart op het Eemmeer, om de nieuwe BU 210 onder zeil in

---

Tekst: Jaap Kramer

---

keningen vervaardigd en er werden geregeld opnamen gemaakt voor een documentaire. Dit alles werd mogelijk

haar element te zien. Maar door de dichte mist kwamen beide schepen niet verder dan de kade. Onder het genot van koffie en „natte keek” luisterden de vele genodigden naar een lange speech van de Commissaris van de Koningin. Hij wilde net zo lang spreken, totdat de zon doorkwam. Dat was niet erg, want hij had tal van behartenswaardige opmerkingen, die de toehoorders menigmaal in lachen deden uitbarsten. Om te beginnen liet hij weten dat de provincie bij tijd en wijle óók graag gebruik wil maken van dit vlaggeschip. Uit het streekplan had hij opgediept dat er in de provincie Utrecht meer dan 200.000 waterrecreanten zijn, waarvan circa 130.000 oeverrecreanten. Alleszins reden om op de HISWA '87 de aandacht speciaal te richten op Utrecht als gastprovincie. Deze nieuwe botter kan op de HISWA een grote trekker worden. Ook memoreerde hij dat er al in de zeventiende eeuw een plan was gepresenteerd voor een kanaal van Spakenburg naar Utrecht, om van die stad een zeehaven te maken. Toen Utrecht daar niet op in wilde gaan schreef de aanbieder: „Wat baat het om een bril aan te bien, als men toch niet wil zien!”

Andere opmerkingen van de Commissaris van de Koningin waren onder meer:

- * Een stad die leeft, heeft schepen op z'n territorium.
- * Echt nadenken doe je niet in de Statenzaal, maar dat doe je aan zee.
- * In Rome kussen mensen wel een teen van een klassiek beeld. Bij een boot laat je je hand erlangs gaan. Je hebt aanvulling nodig op wat je ogen zien.
- * Iemand die het water écht kent, is niet bang.

Maar toen de Commissaris opmerkte dat dit de mooiste botter was van het hele land, klonken er wat protesten op: een bewijs dat er tegenwoordig tal van fraaie bidders in de vaart zijn. Zo sprak deze spreker „Lang genoeg om 't onderwerp te omvatten, maar kort genoeg om de aandacht te blijven trekken”. Doch tenslotte heeft de mist het gewonnen.

Burgemeester L. C. Groen van Bunschoten-Spakenburg vestigde de aandacht erop dat de oude visafslag, de werf en de taanderij er nog steeds zijn en ook zónder de vroegere vissersvloot van 200 bidders een nieuwe, cultuurhistorische functie in het dorp moeten krijgen. Andere aanwinsten zijn het carillon en het nieuwe museum 't Vurhuus aan de Oude Schans, waar ook de recent vervaardigde bottermodellen zijn tentoongesteld. Hij wees erop dat het stichtingsbestuur nu verder de BU 210 financieel drijvende moet houden door haar te verhuren, maar dat dit schip tevens een visitekaartje voor de gemeente is en een geweldige reclame voor de werf. Tenslotte bood hij de Commissaris van de Koningin een model aan, schaal 1:2, van een kleine bolder, met de woorden: „Dit is een 'kleine bolder'; u krijgt hem 'zo 't valt'. Het is de stuurboordbolder, dat wil zeggen een rechtse bolder; van Spakenburg kunt u niet anders verwachten.” En daarna nog, inhakend op een zinsnede van de Commissaris zelf: „Kom vaak naar onze botter om na te denken!”

De voorzitter van het stichtingsbestuur, de heer W. de Graaf, installeerde de heer Hans Blokhuis als schipper van de BU 210 en adviseerde voor alle eventuele problemen in de toekomst: „Leg altijd eerst een slag om de bolder, dan ben je pas baas.” Enige functionarissen die zich bijzonder voor dit project hadden ingezet verraste hij met een beretand, schaal 1:2.

Zo werd het een blijde happening aan boord van de „Kasteel Staverden”. Daarna toonde de BU 210 zich met

gehesen zeilen in volle glorie aan de kade. Toen wij terugliepen in de mist, waren de druppels aan de boomtakken veranderd in ijspegeltjes.

